

YAŞANABİLİR KENTLER ARAŞTIRMASI

Ağustos 2011

Araştırmaya Özel Genel Değerlendirme:

- Kent geneline ait verilerle yorum yapıldığı için İstanbul gibi büyük kentlerde alt bölgeler arası etkileşim alanları gözden kaçabiliyor, aslında bu noktada bölgeleme çok önemli olmakla birlikte bu çalışma biraz magazinsel öğeler de içerdiğinden bu noktalara değinilememiştir.
- Belirlenen kriterlerin puanlama sisteminin neye göre oluşturulduğu çok net değil. Çoklu veri girişi olduğu için kentte hiç tiyatro olmasa bile tiyatro konusunun ağırlığı az olduğu için sonuca fazla etki etmiyor ve sonuç olarak o bölgenin yaşanabilir kentler listesinde üst sıralarda yer almasına engel olmuyor.
- Kentsel kırsal alan yerleşimi ayrımı olmadığından ortaya çıkan sonucun farklı nitelikteki yerleşim alanları için verimli bir şekilde yorumlandığı söylenemez.
- Kentsel ve kırsal nitelikli alanlar ortak kriterlere sahip olsalar da, daha fazla farklı kriterlere sahip olduklarından aynı kriterlerle değerlendirilmeleri çok da sağlıklı değildir.
- Sadece ölçülebilir verilerle değerlendirilen yerleşme alanlarında yaşam kalitesini etkileyen pek çok farklı sosyo-ekonomik vb. veriler bulunmaktadır.
- Kentsel tasarım, kent algısı, tarihi alanlar, arayüzler, lokasyon ve ulaşım gibi veriler kriter olarak dikkate alınmamıştır. Bu nedenle araştırma çok sağlam bir zemine oturmamaktadır.
- Araştırmada kentsel psikolojik etkenlere değinilmemiştir. Oysaki bir ilde yaşanabilirliği ölçebilmek için sadece ölçülebilir değerler değil, kentsel psikoloji de dikkate alınmalıdır.
- Nüfus ya da nüfus yoğunluğuna göre bir puanlama kriteri bulunmamaktadır, aslında bir ilde yaşanabilirliği ölçebilmenin en temel göstergelerinden birinin yerleşime açık alanlarda nüfus yoğunluğu olduğu aşikârdır.
- Araştırmanın bütününe bakıldığında, bizim yaptırmış olduğumuz “İlçe Bazlı Gelişmişlik Endeksi” ile benzer bir altyapıya sahip olduğu görülmektedir.
- 2010 yılı “Yaşanabilir İller Araştırması”nda ilk sırada yer alan Ankara 100 puan üzerinden 54,28 puan, listenin en sonundaki Ağrı ise 26,29 puan almıştır. Bu açıdan bakıldığında 81 satırlık bir listede iller arasındaki farkların çok da büyük olmadığı görülmektedir.
- Aslında bu sıralama çalışmasından çıkan en anlamlı sonuç, 1. sıradaki ilin bile yarı yarıya puan kaybının olmasıdır ki, aslında puanlama kriterleri bir yerleşim mekânından beklenecek standartları konuları içermektedir. Yani en iyi durumdaki ilin bile minimum standartları yeterince yerine getiremediği görülmektedir.
- Sonuç olarak yapılan çalışma bazı sayısal değerlerin üzerine kurulmuş olsa da tüm illerin değerlendirilmesi için yeterli düzeyde değildir. Bu nedenle bizim için referans alınabilir ya da kullanılabilir bir belge niteliğinde değildir.

- Ancak yine de puanlama tablosunda aşağıda görüldüğü şekilde ana başlıkların ağırlıklarının ve bölüm içerisindeki dağılımlarının anlamlı olduğu söylenebilir.

	EKONOMİ %25	Puanlama
1	Kişi Başına Düşen Kamu Harcaması	2.5
2	Yetişkin Başına Düşen Otomobil Sayısı	2.5
3	Kişi Başına Düşen Konut Sayısı	2.5
4	Kişi Başına Düşen Ortalama Kira Geliri	1.25
5	Havayolu Kullanım Oranı	1.25
6	İşsizlik Oranı	3.75
7	Kişi Başına Düşen Vergi	3.75
8	Kişi Başına Düşen Mevduat Miktarı	3.75
9	Kişi Başına Düşen Hane Elektrik Tüketimi	1.25
10	Rekabet Gücü	2.5
	EĞİTİM %20	
11	Okur-yazar oranı	3
12	Okul öncesi öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	1.5
13	Okul öncesi derslik başına düşen öğrenci sayısı	1.5
14	İlköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	1.5
15	İlköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	1.5
16	Ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	1.5
17	Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	1.5
18	Yetişkin nüfus içindeki üniversite mezunu oranı	8
	SAĞLIK %20	
19	Bin kişiye düşen doktor sayısı	10
20	Bin kişiye düşen hastane yatak sayısı	10
	KÜLTÜR SANAT %8	
21	Tiyatro seyircisinin nüfusa oranı	0.8
22	Tiyatro salonu toplam koltuk kapasitesinin nüfusa oranı	0.8
23	Sinema seyircisinin nüfusa oranı	0.8
24	Sinema salonu toplam koltuk kapasitesinin nüfusa oranı	0.8
25	Opera ve bale izleyicisinin nüfusa oranı	0.8
26	Opera ve Bale salonu koltuk kapasitesinin nüfusa oranı	0.8
27	Müze ziyaretçi sayısının nüfusa oranı	1.6
28	Kütüphane ve toplam eser sayısının nüfusa oranı	1.6
	KENT HAYATI %12	
29	Kentteki trafik kaza oranı	2.4
30	Ormanlık alan oranı	2.4
31	Hava Kalitesi	2.4
32	Kentteki boşanma hızı	1.2
33	Beş yıldızlı otel sayısını kent alanına oranı	1.2
34	AVM sayısının kent alanına oranı	1.2
35	Lisanslı sporcu sayısının nüfusa oranı	1.2
	GÜVENLİK %15	
36	Suç oranı	7.5
37	Deprem riski	7.5

Bölgeye Özel Değerlendirme:

- Bölgemizin listedeki sıralamaları aşağıdaki gibidir. Ekonomik gelişmişlikte 1. sırada olan Kocaeli'nin bu listede bölge içi sıralamada Bolu'dan sonra 2. sırada gelmesinin en büyük nedenlerinden biri nüfus ve nüfus dağılımı olarak görülmektedir. Ayrıca Bolu'nun sağlık gibi konularda almış olduğu yüksek puanlar onu tüm listede 7., bölge içinde 1. sıraya yükseltmiştir. Benzer şekilde Isparta'nın da 3. sıraya yerleşmesinin temel nedenlerinden biri sağlık ve eğitim gibi konularda yüksek puan almış olmasıdır.

7-Bolu

26-Kocaeli

42-Yalova

43-Düzce

56-Sakarya

- Kocaeli'nin İstanbul'a olan yakınlığı, deniz kıyısında bir kent olması ya da çok farklı ekonomik sektörleri bünyesinde barındırarak ekonomik çeşitlilik ve buna bağlı olarak da farklı iş imkânları sunması gibi konular yeterince detaylı bir şekilde değerlendirilmediğinden Kocaeli 26. Sıra gibi oldukça geri seviyelere düşmüştür.
- Sakarya da bölgemiz içerisinde güçlü bir il olmasına karşın ilk bakışta göze çarpan konu; sağlık ve ekonomi gibi başlıkların altında düşük puanlar alması neticesinde 56. sırada yer almasıdır.
- Bölge illerinin genel durumuna bakıldığında sıralamanın pek de iyi olmadığı görülmektedir. Ancak genel değerlendirme bölümünde de sunulduğu üzere, sıralama ölçütlerinin yeterli olmadığı açıktır. Artimetik ortalama olarak bakıldığında 5 ilin ortalaması 34,6 çıkmaktadır ki oldukça kötü bir sonuçtur.
- Bu nedenlerden dolayı liste bölgemiz için değerlendirilmesi açısından çok anlam içermemektedir.